

BERICHTEN

▪ **Contributies Zuid-GeWiNa en GeWiNa**

Net als vorig jaar kunnen ook dit jaar Belgische en Luxemburgse leden van GeWiNa (NL) hun contributie voldoen door betaling van 950 BEF op postrekening 000-0879571-72 van Zuid-GeWiNa. Nederlandse leden van Zuid-GeWiNa worden verzocht hun lidmaatschapsbijdrage van Hfl. 50,- te storten op gironummer 91341 van de Postbank, t.n.v. GeWiNa (Delden, NL). Op deze manier kunnen aanzienlijke bankkosten worden vermeden.

▪ **Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen**

Op 28 juni 1995 werd het vernieuwde Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen van de Universiteit Gent officieel geopend. Bij deze gelegenheid werd een tentoonstelling voorgesteld rond de figuur van J.E. Verschaffelt (1870-1955), één der belangrijkste Belgische fysici van de twintigste eeuw, aan wie ook een publikatie uit de serie "Uit het Verleden van de RUG" is gewijd. Het nieuwe Museum voor de Geschiedenis van de Wetenschappen bevindt zich op de Campus Wetenschappen, Sterrecomplex, Gebouw S30. Inlichten bij directeur-diensthooft Prof. M. Dorikens (tel. 09/264.49.30, fax 09/264.49.73 of e-mail: Maurice.Dorikens@rug.ac.be).

▪ **Museum voor Industriële Archeologie en Textiel**

Van 25 juni 1995 tot 1 juni 1996 loopt in het MIAT, Minne-meers 9, Gent een tentoonstelling over *Lichaam en Hygiëne*. De maatschappij in de 19de eeuw werd gekenmerkt door industrialisering, een grote verstedelijking, ellendige arbeids- en levensomstandigheden, slechte voedingsgewoonten, gebrek aan gezondheidszorg en aan hygiëne. Slechts tegen het einde van die eeuw, door een hogere levensstandaard, betere sociale omstandigheden, sanering van de steden en betere watervoorzieningen, zette zich een tendens in naar een 'hygiënische' samenleving. Foto's, documenten, voorwerpen en kleine evocaties geven deze evolutie en het groeiend hygiënebesef weer en wijzen op het ontstaan van een materiële cultuur rond het lichaam en algemene gezondheid. De tentoonstelling is geopend elke dag van 9.30u tot 17 uur (maandag gesloten). De toegang is gratis. Inlichtingen tel. 09/223.59.69 — fax 09/233.07.39.

▪ **Christiaan Huygens 1695-1995.** Congres Werkgroep XVIIe Eeuw. Leiden-Voorburg, 7-8 juli 1995
Meer dan dertig sprekers uit binnen- en buitenland belichten leven en werk van Nederlands grootste geleerde uit de zeventiende eeuw. Het congres vindt plaats in het academiegebouw, R.U. Leiden en in de Oude Kerk te Voorburg. Op vrijdagavond worden de deelnemers ontvangen in het Museum Boerhaave. Inlichtingen bij dr. A. Eyffinger, Statenlaan 4, 2582 GL Den Haag, tel. 070-3554873.

▪ **The Changing Face of Nature in the Seventeenth Century.** Congres aan de Rijksuniversiteit Groningen, 14-15 september 1995

De zogenaamde Wetenschappelijke Revolutie is gedurende lange tijd voornamelijk geassocieerd met de strijd om een nieuw kosmologisch model — het Copernicaanse systeem — en de introductie van een 'mechanistisch' wereldbeeld. Hoewel in recente literatuur de notie van een radicale breuk met het verleden wordt genuanceerd, lijkt het geen twijfel dat gedurende de zeventiende eeuw de verklaringsmodellen voor allerlei natuurverschijnselen in belangrijke mate veranderden. Aardbevingen, pestepidemieën en komeetverschijningen werden in toenemende mate beschouwd als de gevolgen van natuurlijke oorzaken in plaats van tekenen van Gods toorn. 'Wetenschappelijke' argumenten werden gebruikt om 'bijgelovige' ideeën over magie en toverij te bestrijden. Niet alleen de ontwikkelingen op het gebied van de astronomie, wiskunde en fysica waren van groot belang, maar ook die op het terrein van de natuurlijke historie droegen bij tot een veranderend concept van de natuur. Het congres-thema wordt behandeld in vier secties: 'the concept of nature', 'nature as signifier', 'modernisation and natural science' and 'philosophy and theology'. Als sprekers worden aangekondigd K. van Berkel, H.F. Cohen, S. Clark, B.F. Scholz, P. Fara, R. van Gelder, E. Jorink, F. Egmond, M. Engelbrecht, R. Vermij, J.A. van Ruler, T. Leinkauf, A. Labrie en A. Th. van

Deursen. De voertaal op het congres is Engels. Inlichtingen bij E. Jorink, Instituut voor Geschiedenis. Rijksuniversiteit Groningen, Postbus 716, 9700 AS Groningen. E-mail: H.G.M. Jorink@Let.Rug.Nl.

- **Diffusion des sciences par le livre du seizième au dix-neuvième siècle.** Mons, 22 septembre 1995
 - R. Halleux, "Le livre de vulgarisation scientifique et technique au XIXe s. et ses arrière-plans idéologiques"
 - J. Jacques, "La vulgarisation de la chimie par le livre, hier et au-jour d'hui"
 - G. Jolly, "L'édition des 'Cours de Chymie' aux XVIIe et XVIIIe s.: obscurités et lumières d'une nouvelle discipline scientifique"
 - A. Kleinert, "Un jésuite du XVIIIe s. au service de la vulgarisation scientifique: *Les Entretiens physiques d'Ariste et d'Eudoxe* de Noël Rigault"
 - A. Lemaire, "Le livre de plantes en France au XVIIe s. (1593-1708)"
 - R. Locqueneux, "Le *Spectacle de la nature* de l'abbé Pluche et les raisons de son succès"
 - E. Pequet, "Les traités d'architecture des XVIe et XVIIe siècles"
 - C. Sorgeloos, "Les collections scientifiques dans les Pays-Bas autrichiens et à Liège: l'enseignement des catalogues de vente"

Renseignements Mme. M.-Th. Isaac, Université de Mons-Hainaut, Séminaire de Bibliographie Historique, Place du Parc 20, 7000 Mons (tél. 065/37.31.11, fax 065/37.30.54)

- **13de Beneluxcongres voor de Geschiedenis der Wetenschappen. "Mens en Aarde".** Echternach (Luxemburg), 5-7 oktober

Het programma van het Beneluxcongres wordt aan alle leden van Zuid-GeWiNa toegezonden. Wie bij vergeteldheid geen folder in de bus kreeg, kan zich melden bij Prof. Dr. Jos. A. Massard, 1A rue des Romains, L-6478 Echternach, Luxemburg (tel. 72 81 06, fax 72 75 13).

- **Invisible revealed: 100 Years of X-rays!** Congres georganiseerd door Societas Belgica Historiae Medicinæ. Militair Hospitaal, Brussel, 7 oktober 1995. Aanvang 8.30u.

- R. Van Tiggelen, "Begin van de Radiologie en België"
- S. Louryan, "Radiologie et Paléontologie humaine"
- P.C. Seynaeve, J. Broos, "Het Schaduwtoneel. Een historiek van de tomographie"
- P. Pallardy, "Farces et mystifications du début des rayons X"
- A. Van Steen, "Historiek van het gebruik van contraststoffen in de gastroënterologie"
- K. Van Camp, "The discovery of radioactivity"
- B. Van Rinsveld, "La radiologie et l'Égypte ancienne"
- F. Verschooten, "Historiek en betekenis van de veterinaire Radiologie"
- E. Danse, "La radiologie au service de l'art"

Inlichtingen SBHM, Hôpital Erasme, Service de Rhumatologie, Route de Lennik, 808, 1070 Bruxelles (tel. 02/555.34.31).

- **Sociétés scientifiques en Belgique-Geleerde genootschappen in België (1770-1870).** Colloquium georganiseerd door het Nationaal Comité voor Logica, Geschiedenis en Filosofie der Wetenschappen. Brussel, Paleis der Academiën, 9 november 1995.

Het belang van de genootschappen wordt in de Belgische wetenschapsgeschiedenis van de negentiende eeuw nog sterk verwaarloosd. Teveel aandacht gaat meestal naar de Brusselse academie en de universiteiten, zelfs al waren deze laatste vóór 1870 nauwelijks van tel in het wetenschappelijk onderzoek. De genootschappen daarentegen, die door hun publikaties en wetenschappelijke vergaderingen de basis legden van de wetenschappelijke cultuur in België, zijn vaak te weinig bekend, en duiken slechts op in biografische nota's of lokale geschiedenis. De bedoeling van deze studiedag is om een eerste inventarisatie en voorlopige evaluatie op te maken van de Belgische wetenschappelijke genootschappen, i.h.b. in relatie tot de negentiende eeuwse bloei van de Belgische wetenschap. Inlichtingen bij de secretaris G. Vanpaemel, Vanden Bemptlaan 4, 3001 Leuven (tel/fax 016/23.46.34).

- **Het nieuwe licht!** Colloquium georganiseerd door Zuid-GeWiNa en Gewina. UFSIA, Antwerpen, 18 november 1995. Aanvang 9u30.

W. Herstel, "X-stralen en radioactiviteit: een geheugenopfrissing"

- A. De Knecht-van Eekelen, "Röntgen en Nederland"
- K. Van Camp, "H. Van Heurck, Vlaamse pionier van de X-stralen"
- E. Van Schoonenberghe, "De vitalistische gistingstheorie van Pasteur (1822-1895)"
- M. Dorikens, "Dr. L. Baekeland en het Velox papier"
- L. Roosens, "Een eeuw Gevaert"
- A. Vandebunder, "Het ontstaan van de film"
- K. Van Camp, "De ontdekking van de radioactiviteit"
- D. Callebaut, "De jacht op de lichtsnelheid"

Aansluitend vindt een algemene ledenvergadering van Zuid-GeWiNa plaats. Inlichtingen bij Prof. dr. D. Callebaut, St. Leclefstraat 15, 2600 Berchem.

▪ **Nonnius en de 'Diëtetiek'**. Derde symposium Geschiedenis der Geneeskundige Wetenschappen. Zaterdagvoormiddag 2 december 1995. Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België, Paleis der Academiën, Hertogsstraat 1, 1000 Brussel. Aanvang 9.15u.

- E. Lacroix, "Van 'empirische diëtetiek' naar rationele diëtetiek"
- A. Ricon Ferraz, "Portugal in the work and life of Lucovicus Nonnius"
- J.-P. Tricot, "Nonnius, marraanse arts te Antwerpen, auteur van het *Diaeteticon*"
- R. Van Hee, "Wijzigingen in voedingsgewoonten en ziekteverschijnselen in de 16de en 17de eeuw."
- R. Jansen-Sieben, "De 'diëtetiek' in de 16de-eeuwse kookboeken"
- J. Van Laere, "Over Nonnius, 'diëtetiek' en oenologie"
- J. Lecomte, "Nonnius et la cure de Spa".

▪ **Studium Generale**

In opvolging van de NFWO-Contactgroep Universiteitsgeschiedenis werd een nationale werkgroep opgericht *STUDIUM GENERALE. Werkgroep voor Universiteitsgeschiedenis. Groupe de Travail pour Histoire des universités*. Deze werkgroep wil vooral een trefpunt zijn voor onderzoekers die op één of andere manier aan universiteitsgeschiedenis doen of ermee in contact komen. Daarbij wil men aandacht hebben voor het wetenschapsbedrijf aan, en het maatschappelijk functioneren van het studium generale in de loop der tijden.

De werkgroep komt twee keer per jaar bijeen, steeds op zaterdag. De vergaderingen zijn toegankelijk voor iedereen. Wie de lidmaatschapsbijdrage betaalt (300 BF) krijgt de uitnodigingen voor de vergaderingen toegezonden en ook de halfjaarlijkse *Nieuwsbrief* die in samenwerking met de Nederlandse Werkgroep Universiteitsgeschiedenis wordt uitgegeven. Het bestuur van de vereniging berust bij G. Braive (voorzitter), G. Vanpaemel (ondervoorzitter) en M. Nelissen (secretaris). Voor alle inlichtingen kan men zich wenden tot Marc Nelissen, Universiteitsarchief KU Leuven, Mgr. Ladeuzeplein 21, 3000 Leuven (tel. 016/324632, fax 016/324691, e-mail Marc.Nelissen@bib.kuleuven.ac.be).